

Сёнтёрү ялавё

1944 сұлхи майн 5-мешенчене тухать

Муркаш район хаҗачё

12 (7756) №

Шамат кун, 2010 сұлхи февралён (нарәс) 20-мешё

Хакё ирёлкё

Район кунё

Февралён 23-мешё – Таван сёршыв хутёлевсисен кунё

Ёсре паләрчё

Тури Панклире пурәнакан Зоя Степановна Андреева (сан ўкерчөкре) 4 ача суратса пурнаҗ сүлө сине каларна хушара 20 сүл «Ударник» хушаләхән Панклири сёт ферминче дояркара ёсленё. Чунёне паранна ёсе паян та хаваслах пурнаҗлатъ вёл. Иртнё сүл хайён ушканёнчи кашни ёнерен 6011 килограмм сёт сунине мухтанмалли катартавах темест вёл. «Унчченхи пёр сүл ытларах та сунәччё. Апла пулсан пёлтёр темён туса ситереймерёмёр», – терё малашлаха пәхса ёслекен доярка.

Пирён хушамарта иртнине терёс хак парса малашлаха пәхса ёсченсем пурри район терёс сүлла аталаннине катартавъ. А. БЕЛОВ сан ўкерчөкё.

РАСЕЙ САРЁПЕ ФЛОЧЁН ХИСЕПЛЁ ВОИНЁСЕМ, ЗАПАСРИ РЯДОВОЙСЕМПЕ ОФИЦЕРСЕМ, АСЛА ОТЕЧЕСТВЕННАЙ ВАРСА ТАТА ХЕС-ПАШАЛЛА ВАЙСЕН ВЕТЕРАНЁСЕМ!

Сире Таван сёршыв хутёлевсисен кунё ячёпе саламлатәп! Хәпартланупа мухтаван, паттәрләхпа сирёплёхән сак пётём халәх уявё пысак миссие пурнаҗлассине – хайсен пурнаҗне Таван сёршыв интересёсене хутёлес, таван халәхшән тарашас, сунсен пурнаҗне сыхлас ёсе панисене пётёрет.

Ёмертен ёмёре Рассей салтакёсен паттәрләхё, хәюләхё, патриотизмё танәс пурнаҗла йёркелёхе сыхласа хаварасипе сирёп никёс пулса танә. Савна паләртма кәмәллә: паянхи сәмрәксем хайсен ашшёсемпе аслашшёсен мухтавлә традицияёсене малалла чыслә тәсаҗсё, хайсен сар тивёсёне пысак ответләхпа пурнаҗлаҗсё, патшаләхән оборонипе хәрушсәрләхне ўстерессё, сар ёсён әсталахне ўстерсе пыраҗсё.

2010 сүлта Аслә Сёнтёрү тунәранпа 65 сүл тултаръ. Сёршыв ирёлкёне сыхласа хаварна мухтавлә әру паттәрләхё пирёншён яланах хайсен пурнаҗне пама хатёррин, кәмәл-туям сирёплёхән тата таван сёре чунтан юратнин черё тёлсёхё пулса тарать.

Таван сёршыв хутёлевсисене пурне те сирёп сывләх, сёр тивёсёне пурнаҗланә сёрте тата мирлё ёсре әнаҗсүсем, тәнаҗлаҗ, телей тата юрату сунатәп!

Н. ФЕДОРОВ,

Чаваш Республикн Президентчё.

ХАКЛӘ ЕНТЕШСЕМ! АСЛА ОТЕЧЕСТВЕННАЙ ВАРСА ВЕТЕРАНЁСЕМ, ВАРСАН ИЫВАР СҮЛЭСЕНЕ ЧАТСА ИРТТЕРНЁ ТЫЛ ЁСЧЕНЁСЕМ, МИРЛЁ ВАХАТРАХ САПАСҮСЕНЕ ХУТШАННА САЛТАКСЕМ, САРА КАЙМА ХАТЁРЛЕНЕКЕН САМРАКСЕМПЕ ВЕСЕН АШШЁ-АМАШЁСЕМ!

Сире пурне те сывхарса килекен Таван сёршыв хутёлевсисен кунё ячёпе чун-чёререн саламлатәп.

Сак уяв вёл Таван сёршыва юратакансен, унән мирлё пурнаҗсёпе ләпкәләхне сыхлакансен, паттәрләхпа хәюләх уявё. Сёршыва хутёлессе – пирён сёршыври кашни сыншән чыслә та хисеплё тивёсё. Таван сёршыван Аслә вәршинче Сёнтёрү тунә ветерансемпе тыл ёсченёсен умёнче эпир ёмерёпех парамра. Вёсен ситёненек әрава патриотизмла воспитани парас ёсе хушәнаҗсё, сәмрәксем вёсенчен тёлсёх илсе ўсессё. Кәсәл Аслә Отечественнай вәрсәра Аслә Сёнтёрү тунәранпа 65 сүл ситнё май, вёсен паттәрләхне ситёненек әру патне ситерессийён тата тарашмалла пирён. Паянхи сәмрәксем аслә әру сыннисен ёсне малалла тәснисе, Таван сёршыва мәр паян та шанчәклә аләра пулнине сар конфликтёсене хушәннисен паттәрләхё те сирёплетсе парать. Афган вәршинче те, ытти вёри точкәсене те пирён салтаксем сёршыв умёнчи тивёсё чыслән пурнаҗларёс. Сёршыв хушсан, нимрен шикленмесёр паянхи салтаксем те паттәрләх сүлө сине тәнине катарса пачёс. Паттәр ывәлсем ситёртернё салтак амәшёсен умёнче эпир сёре сити пуҗ таятпәр.

Сёршыв терекё, унән пуласлаҗе пирёнтен кашинчөнек килет. Хамәран тарашулла ёсре район, республика, Рассей сирёплёхёшён тимлемелле, пёрле пёр тёллевле вай хумалла пирён. Кәсәл Учительсен сүлталәкё пулнә май, пирён ачасем пурнаҗра хайсен ывәрнне тулма пултарчәр тесе тата та хытә тимлемелле. Аслә әрури паттәр салтаксен ыра тёлсёхё сине воспитани парассине тёпе хумалла. Сәмрәксене Таван сёршыван пуласлаҗё, сирёплёхё вёсенчен кашинчөн килнине мён пёчөкрең аша хывса ўстермелле.

Пурне те сире сирёп сывләх сунатәп. Ёсёрсем әнса пыччәр, кун-сүләр вәрәм та телейлө пултәр. Семьере килёшүпе юрату, тату пурнаҗ хушаланччәр.

Ю. ИВАНОВ,
район пусләхё.

Ёслекенсене пёлме

Таватә кун канатпәр

Февралён 23-мешё – Таван сёршыв хутёлевсисен кунё. Вёл кану кунё шутланатъ, ытлари кунә килет.

Февралён 27-мешёнчи (шамат) кану кунне февралён 22-мешёне – тунти кун – кусарассё.

Сапла вара февралён 20, 21, 22, 23-мешёсенче умлә хыслә таватә кун канмалла пулатъ.

Саламлатпәр

Юратнә, хисеплё ёштешёмёре, Муркашри тёп больницәра ёслекен **Екатерина Трофимовна МЕДОВАНА** 55 сүлхи юбилей ячёпе чун-чёререн саламлатпәр, ырләх-сывләх, телей, әнаҗу сунатпәр.

Саламлаканёсем: пёрле ёслекенсем.

Чуманкасси ял тарәхёнче пурәнакан Таван сёршыван Аслә вәршин ветеранёсене, Афган сёрё сиче тата Чечен Республикнче пулса иртнё вәрсәсене хушәннә хисеплё ентешёсене сывхарса килекен Таван сёршыв хутёлевсисен кунёне саламлатпәр. Эсир сәмрәк әрушән ытёмлө те хисеплё сынсем. Сирён умәрта пуҗа тайса пурне те сирёп сывләх, иксёлми вай-хал тата мирлё пурнаҗ сунатпәр.

Чуманкассинчи ватам шулта вёренекенсем тата ёслекенсем.

Муркаш район администрацийён пусләхён йышәнәвё

2010 сұлхи февралён 18-мешё

83№

Муркаш районёнчи предпритисем, организацисем тата учрежденисем хушшинчи экономика амәртәвён 2009 сұлхи итогёсем сичен

Экономика амәртәвё сичен калакан положенипе (әна Муркаш район администрацийён пусләхён 2006 сұлхи апрелён 10-мешёнчи 109 № йышәнәвёпе сирёплетнё) тата районти предпритисем, организацисем тата учрежденисем хушшинчи экономика амәртәвён итогёсене пётёмлетекен комиссин 2010 сұлхи февралён 16-мешёнчи йышәнәвёпе килёшүллөн сапла йышәнатәп:

1. Муркаш районёнчи предпритисем, организацисем тата учрежденисем хушшинчи экономика амәртәвёнче 2009 сұлхи итогёсеме ситёртернё тесе йышәнас:

1. Ял хушаләх предпритийёсем хушшинче:
1 ыярән – «Моргаушская» чәх-чөп фабрики уҗә акционерла общество,
2 ыярән – «Орино» ЯХПК,

3 ыярән – Суворов яч. хис. ЯХПК тата ОПХ «Ударник» ГУП.

«ДаАн» чикёллө явапләхлә общество лайәх ёсленине паләртас.

2. Промышленность тата пуләшү паракан предпритисем хушшинче:

1 ыярән – Муркаш райовё,
2 ыярән – Мән Сёнтёр райовё,
3 ыярән – «Чувашьгаз» уҗә акционерла обществоән «Моргаушимежрайгаз» филиалё.
«Сундырь-Хлеб» чикёллө явапләхлә общество лайәх ёсленине паләртас.

3. Ял тарәхёсем хушшинче:

1 ыярән – Иүскасси ял тарәхё,
2 ыярән – Катъкас ял тарәхё,
3 ыярән – Мән Сёнтёр ял тарәхё.
Ильинка ял тарәхё лайәх ёсленине паләртас.

И. Призлә ывәрнә йышәннә предпритисене, организацисене тата учрежденисене дипломсемпе наградәлас тата уксан преми парса хавхалантарас:

1 ыярәншән – 1 степеньлө диплом, 12000 тенкё,
2 ыярәншән – 2 степеньлө диплом, 8000 тенкё,
3 ыярәншән – 3 степеньлө диплом, 5000 тенкё.

Район администрацийён пусләхё Ю.А. ИВАНОВ.

Ю.А. ИВАНОВ, район пусләхё: «Малалла та пёр тёллевпех ёслесчё»

Муркаш районён хисеплө ёсченёсем!

Паян эпир, йәлана кёнё тарәх, районән иртнё сұлхи социаллә пурнаҗсёпе экономика аталанәвне пётёмлететпёр. Чаваш Республикн Президентчён Н.В. Федорован Указёпе килёшүллөн 2009 сүл Сёр ёсченён сүлталәкё пулчө.

Пётёмпе ял хушаләх продукцине 1 млрд. та 645,0 млн. тенкёлөх туса илтёмёр: сакән 38 процентне ял хушаләх предпритийёсем туса илчёс, тепёр 62 процентне – килти хушма хушаләхсем.

Сёр ёсченён сүлталәкөнче 2008 сұлхинчен 15 процент – 5 пин тонна ытларах – пурё 35 пин тонна тыра туса илтёмёр. Тухәс 24,4 центнерпа танлашрө.

Сёр улмие те, пур категориеллө хушаләхсене шутласа, 2008 сұлхинчен 3,9 процент ытларах – 58,3 пин тонна туса илме пултартәмәр. Кашни гектартан ватамран 163,6 центнер тухрө вёл.

Юлашки сүлсенче районта пушә ыртакан ял хушаләх сёрёсемпе ытларах уҗә курма пусларәмәр. 2009 сүлта кәна сәкнашкәл 1592 гектар сёрё ёсе кёртрёмёр.

Туса илнө ял хушаләх продукчёсенчен 69 процентчө –

выльәх-чёрлөх продукцийё. Сёте, пур категориеллө хушаләхсене шутласа, виҗём сұлхинчен 2,5 процент ытларах туса илтёмёр. Шел пулин те, аш туса илессе пёлтёр 2008 сұлхинчен 1,1 процент чухлө чакрө. Ку вёл пур категориеллө хушаләхсемпе шутласан. Ял хушаләх предпритийёсенче вара вёл 30 процент чакрө. Кунта, паллах, выльәхсен йышө чакса кайни япәх витём күчө.

Пирён выльәх-чёрлөх отраслөнчи ёсе тёпренех уләштармалла. Выльәхсене тытассинче тата тарантарассинче сөнө технологипе уҗә курмалла. Сапла майпа выльәхсен йышне те, выльәх-чёрлөх продукцине туса илессине те ўстермелле. Ку ёнөпе ытти регионсен опычөпе паллашине те ытлашши мар. Шәпах ытти регионсен опычөпе тёпчесе, вёсен опычөпе уҗә курнипе ёнтё Суворов яч. хис. (ертүси – Владимир Славич Андреев), «Орино» (ертүси – Юрий Николаевич Шишкин), «Герой» (Ростислав Николаевич Тимофеев), «Ударник» (Платон Павлович Давыдов) хушаләхсем выльәх-чёрлөх продукцине туса илессинче ыра ўтамсем турёс.

Сулсеренех Николай Григорьевич Ванеркин ертсе пыра-

кан «Моргаушская» чәх-чөп фабрики» акционерла уҗә общество сәмарта туса илессине ўстерсех пыратъ. 2009 сүлта кунта виҗём сұлхинчен 15 процент ытларах – 57 млн. штук, кашни чәх-ран 331 штук сәмарта илнө. Ял хушаләх продукцине туса илессине тата ывәрнаҗтарассине әнаҗслә ёслекен ял хушаләх предпритийёсене патшаләх та паләрмаллах пуләшәтә. Иртнө сүл хушаләхсене сак тёллевпе федераллә тата республика бюджетёсенчен виҗём сүлхинчен 14,5 млн. тенкё ытларах – пурё 93,2 млн. тенкёлөх субсиди парса пуләшнә.

Килти хушма хушаләхсене аталантарма 310 сөмье 46 млн. та 405 пин тенкёлөх сәмәлләтнә кредитисене илнө. Манән килти хушма хушаләхса аталантарса пыракан, туса илнө продукцине йёркеллө ывәрнаҗтарса пыракан Галина Николаевна Александрована (Шетмёпуҗ ял тарәхё), савән пекех Катъкас ял тарәхёнчи Михаил Алексеевич Каликов хресчен (фермер) хушаләхне уйрамах ырапа асанә хаварас килет.

Районта сёр палтәкёсене арендәна тата харпәрләха парас ёс те пыратъ. Иртнө сүл 42 сёр лаптәкё тёлшөпе

аукцион ирттернө. Сёре арендәна парассипе юридически лицосемпе 31 килёшү тунә. 343 сын сёр лаптәкёсене нумай вәхәтләха арендәна пама ыйтса заявлени панә пулсан, вёсенчен 298-шөпе ку ёнөпе килёшү тунә. Савән пекех аренда килёшөвө сумне тепёр хушма килёшү тунә.

Иртнө сүл районти промышленность предпритийёсене те сәмәл пулмарё. Промышленность продукцине виҗём сүл туса илнин 56,9 процентчө чухлө сөс туса илнө – пурё 661,3 млн. тенкёлөх.

Иывәрләхсене пәхмасәр, потребительсен рынокө малтанхи сүлсенче ситнө чикёсенчен каялла чакмасть. Халәхән ыйтәвёсене тивёстерессин пахаләхне лайәхлатассипе татәклә ўтамсем тәваҗсё. Ваккән сүлмалли тавар саврәнәш каләпәшө 2009 сүлта пётёмпе 586,0 миллион тенкёлөх пулнә е 2008 сұлхинчен 1 процент ытларах. Сак суммән 78 процентне (461 млн. тенкёлөх) Борис Васильевич Андреев тата Людмила Петровна Майкова ертсе пыракан Муркашпа Мән Сёнтёр райовёсен предпритийёсем тунә. (Вёсё 2-мөш стр.).